

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

21. prosince 2016*

„Řízení o předběžné otázce — Sítě a služby elektronických komunikací — Směrnice 2002/22/ES — Univerzální služba — Články 12 a 13 — Výpočet nákladů na povinnosti univerzální služby — Článek 32 — Náhrada nákladů na povinné doplňkové služby — Přímý účinek — Článek 107 odst. 1 a článek 108 odst. 3 SFEU — Bezpečnosti a námořní tísňové služby zajišťované v Dánsku a Grónsku — Vnitrostátní právní úprava — Podání žádosti o náhradu nákladů na povinné doplňkové služby — Tříměsíční lhůta — Zásady rovnocennosti a efektivity“

Ve věci C-327/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Østre Landsret (odvolací soud pro východní oblast, Dánsko) ze dne 26. června 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 2. července 2015, v řízení

TDC A/S

proti

Teleklagenævnet,

Erhvervs- og Vækstministeriet,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Prechal, A. Rosas, C. Toader a E. Jarašiūnas (zpravodaj), soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 1. června 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za TDC A/S O. Spiermannem, advokat,
- za dánskou vládu C. Thorningem, jako zmocněncem, ve spolupráci s J. Pinborgem, advokat,
- za Evropskou komisi L. Nicolae, G. Contem a M. Clausen, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: dánština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 32 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě) (Úř. věst. 2002, L 108, s. 51; Zvl. vyd. 13/29, s. 367).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi TDC A/S na straně jedné a Teleklagenævnet (odvolací komise pro oblast telekomunikací, Dánsko) a Erhvervs- og Vækstministeriet (ministerstvo pro podnikání a růst, Dánsko) na straně druhé, jehož předmětem je zamítnutí několika žádostí o náhradu nákladů, které společnost TDC vynaložila na poskytnutí povinných doplňkových služeb, a žádost o prominutí zmeškání lhůty stanovené pro podávání takových žádostí o náhradu.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice o univerzální službě

- 3 Body 4, 18, 19, 21, 23, 25 a 26 odůvodnění směrnice o univerzální službě uvádějí:
 - „(4) Zajišťování univerzální služby [...] může zahrnovat poskytování některých služeb pro některé koncové uživatele za ceny, které se liší od cen, které vyplývají z běžných podmínek na trhu. Náhrady podnikům určeným k poskytování takových služeb za takových okolností však nemusí vést k narušení hospodářské soutěže za předpokladu, že budou určeným podnikům uhrazovány vzniklé zvláštní čisté náklady, a za předpokladu, že zátěž čistých nákladů bude uhrazena konkurenčně neutrálním způsobem.
- [...]
- (18) Členské státy by měly v případě potřeby zavést mechanismy pro financování čistých nákladů na povinnosti univerzální služby v těch případech, kdy je prokázáno, že tyto povinnosti lze plnit pouze se ztrátou nebo za čisté náklady, které spadají mimo běžné obchodní standardy. Je důležité zajistit, aby se výpočet čistých nákladů na povinnosti univerzální služby prováděl řádně a aby jakékoli financování bylo prováděno s minimálními rušivými dopady na trh a podniky, a bylo slučitelné s články [107 a 108 SFEU].
- (19) Každý výpočet čistých nákladů na univerzální službu by měl náležitě zohlednit náklady a výnosy, jakož i nehmotné výhody plynoucí z poskytování univerzální služby, ale neměl by bránit obecnému cíli zajistit, aby struktury cenových relací odrážely náklady. Jakékoli čisté náklady na povinnosti univerzální služby by se měly vypočítávat na základě průhledných postupů.

[...]

(21) [...] Mechanismus financování by měl zajistit, aby účastníci trhu přispívali pouze na financování povinností univerzální služby, a nikoli na jiné činnosti, které nejsou přímo spojeny s plněním povinností univerzální služby. [...]

[...]

(23) Čisté náklady na povinnosti univerzální služby mohou být rozděleny mezi všechny nebo jen některé skupiny podniků. Členské státy by měly zajistit, aby mechanismy rozdělování respektovaly zásady průhlednosti, co nejmenšího narušení trhu, nediskriminace a proporcionality. Co nejmenším narušením trhu se rozumí, že by se měly příspěvky uhrazovat způsobem, který co nejvíce minimalizuje dopad finanční zátěže na koncové uživatele, například co nejširším rozložením příspěvků.

[...]

(25) [...] Členským státům není dovoleno ukládat účastníkům trhu finanční příspěvky související s opatřeními, která nejsou součástí povinností univerzální služby. Jednotlivé členské státy mohou nadále libovolně ukládat zvláštní opatření (mimo rámec obsahu povinností univerzální služby) a financovat je v souladu s [unijním] právem, ale nikoli formou příspěvků od účastníků trhu.

(26) Účinnější hospodářská soutěž v celé oblasti trhů přístupu a služeb poskytne uživatelům větší možnost výběru. Míra účinné hospodářské soutěže a možnosti výběru se liší v rámci [Evropské unie] a liší se uvnitř členských států mezi zeměpisnými oblastmi a mezi trhy přístupu a služeb. [...] Z důvodů účinnosti a ze sociálních důvodů by měly sazby pro koncové uživatele zohledňovat podmínky poptávky, jakož i nákladové podmínky za předpokladu, že to nezpůsobí narušení hospodářské soutěže. [...] Regulace horním cenovým rozsahem, zeměpisné zprůměrování nebo podobné nástroje, jakož i neregulační opatření, jako jsou veřejně dostupná srovnání sazeb pro koncové uživatele, se mohou uplatnit v zájmu dosažení dvojího cíle podpory účinné hospodářské soutěže a souběžného prosazování potřeb veřejného zájmu [...]. Aby vnitrostátní regulační orgány mohly plnit své regulační povinnosti v této oblasti, včetně zavádění jakékoli regulace sazeb, je nezbytné, aby měly přístup k příslušným informacím nákladového účetnictví. [...]"

4 Článek 1 směrnice o univerzální službě, nadepsaný „Oblast působnosti a cíle“, v odstavci 2 stanoví:

„Tato směrnice zakládá práva koncových uživatelů a odpovídající povinnosti podniků zajišťujících veřejně přístupné sítě a poskytujících veřejně přístupné služby elektronických komunikací. S ohledem na to, že poskytování univerzální služby se zabezpečuje v prostředí otevřených a konkurenčních trhů, vymezuje tato směrnice minimální soubor služeb specifikované kvality, ke kterému mají přístup všichni koncoví uživatelé za dostupnou cenu s ohledem na zvláštní vnitrostátní podmínky bez narušování hospodářské soutěže. [...]"

5 Článek 3 odst. 2 této směrnice, nadepsaný „Přístupnost univerzální služby“, zní:

„Členské státy stanoví nejúčinnější a nejvhodnější přístup, kterým budou zajišťovat provádění univerzální služby, přičemž respektují zásady objektivit, průhlednosti, nediskriminace a proporcionality. Usilují o minimalizaci narušování trhu, zejména o minimalizaci poskytování služeb za takové ceny nebo za takových podmínek, které se liší od běžných obchodních podmínek, a současně chrání veřejný zájem.“

- 6 Článek 8 směrnice o univerzální službě, nadepsaný „Určení podniků“, v odstavci 2 stanoví:

„Pokud členské státy určí podniky na celém území státu nebo jeho části jako podniky mající povinnosti univerzální služby, učiní tak prostřednictvím účinného, objektivního, průhledného a nediskriminačního mechanismu určování, přičemž žádný podnik není předem zbaven možnosti být určen. Takové metody určování zajistí, aby univerzální služba byla poskytována rentabilním způsobem a mohla být využívána [, a mohou být využívány] jako prostředek k určování čistých nákladů na povinnosti univerzální služby v souladu s článkem 12.“

- 7 Článek 12 této směrnice, nadepsaný „Výpočet nákladů na povinnosti univerzální služby“, v odstavci 1 uvádí:

„Pokud se vnitrostátní regulační orgány domnívají, že poskytování univerzální služby podle článků 3 až 10 může představovat pro podniky určené k poskytování univerzální služby nespravedlivou zátěž, vypočítají čisté náklady na její poskytování.“

Za tímto účelem vnitrostátní regulační orgány:

- a) v souladu s přílohou IV částí A vypočítají čisté náklady na povinnost poskytování univerzální služby, přičemž zohlední jakoukoli tržní výhodu, která vyplyne pro podnik určený k poskytování univerzální služby, nebo
 - b) použijí čisté náklady na poskytování univerzální služby, které byly zjištěny v rámci mechanismu určování podle čl. 8 odst. 2.“
- 8 Článek 13 směrnice o univerzální službě, nadepsaný „Financování povinností univerzální služby“, v odstavci 1 uvádí:

„Pokud vnitrostátní regulační orgány na základě výpočtu čistých nákladů podle článku 12 zjistí, že podnik je zatížen nespravedlivou zátěží, rozhodnou členské státy na základě žádosti určeného podniku:

- a) o zavedení mechanismu náhrady zjištěných čistých nákladů takovému podniku z veřejných prostředků za průhledných podmínek, a/nebo
 - b) o rozdělení čistých nákladů na povinnosti univerzální služby mezi podniky zajišťující síť a poskytující služby elektronických komunikací.“
- 9 Článek 32 směrnice o univerzální službě, nadepsaný „Povinné doplňkové služby“, zní:

„Kromě služeb zahrnutých v povinnostech univerzální služby definovaných v kapitole II se mohou členské státy rozhodnout zavést na svém vlastním území veřejně přístupné doplňkové služby, aniž by za těchto okolností mohl být předepsán mechanismus náhrad, na kterém by se podílely určité podniky.“

- 10 Část A přílohy IV směrnice o univerzální službě stanoví:

„[...]

[...] Při provádění výpočtu se mají čisté náklady na povinnosti univerzální služby vypočítat jako rozdíl mezi čistými náklady určeného podniku na provoz při dodržování povinností univerzální služby a na provoz bez povinnosti univerzální služby. [...] Důkladnou pozornost je třeba věnovat přesnému vyčíslení nákladů, kterým by se určený podnik vyhnul, kdyby neměl povinnosti univerzální služby. [...]

[...]“

- 11 Část B přílohy IV směrnice o univerzální službě stanoví mechanismus úhrady čistých nákladů na povinnosti univerzální služby.

Směrnice 2002/21/ES

- 12 Podle čl. 2 písm. j) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) (Úř. věst. 2002, L 108, s. 33; Zvl. vyd. 13/29, s. 349), se rozumí:

„ ‚univerzální službou‘ [...] minimální soubor služeb určité kvality, definovaný ve směrnici [o univerzální službě], který je přístupný všem uživatelům bez ohledu na jejich zeměpisné umístění a s přihlédnutím ke zvláštním vnitrostátním podmínkám za dostupnou cenu.“

Rozhodnutí o přidružení zámoří

- 13 Grónsko je uvedeno na seznamu zámořských zemí a území (ZZÚ) v příloze I A rozhodnutí Rady 2001/822/ES ze dne 27. listopadu 2001 o přidružení zámořských zemí a území k Evropskému společenství (rozhodnutí o přidružení zámoří) (Úř. věst. 2001, L 314, s. 1; Zvl. vyd. 11/38, s. 319).

Rozhodnutí 2012/21/EU

- 14 Podle článku 12 rozhodnutí Komise 2012/21/EU ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (Úř. věst. 2012, L 7, s. 3), toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem 31. ledna 2012. Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, je třeba mít za to, že se na spor v původním řízení vzhledem k době, ve které nastaly skutkové okolnosti, toto rozhodnutí nevztahuje.

Dánské právo

- 15 Lov nr. 418 om konkurrence- forbrugerforhold og på telemarkedet (zákon č. 418 o hospodářské soutěži a spotřebitelích na telekomunikačním trhu) ze dne 31. května 2000, kodifikovaný lovbekendtgørelse nr. 780 (kodifikovaný zákon č. 780) ze dne 28. června 2007 (dále jen „zákon o telekomunikacích“), platný v době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení, obsahoval ustanovení, která prováděla směrnici o univerzální službě do dánského práva.
- 16 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že v souladu s § 20 zákona o telekomunikacích bylo možné poskytovatelům univerzální služby určeným podle tohoto zákona nahradit všechny řádně odůvodněné ztráty související s poskytováním služeb uvedených v § 16 tohoto zákona, na které se vztahovala povinnost univerzální služby, jejímž poskytováním byli pověřeni.
- 17 Zákon o telekomunikacích neuváděl, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, co se rozumí výrazem „všechny řádně odůvodněné ztráty“, ale z přípravných prací k tomuto zákonu vyplývalo, že ztráta související s bezpečnostními a námořními tísňovými službami na základě rádiové frekvence (dále jen „bezpečnostní a námořní tísňové služby“) „se odečte od případného zisku z poskytování dalších služeb podnikem v rámci povinností univerzální služby“. Případná ztráta zbývající po odečtení zisku byla podle zákona o telekomunikacích nesena účastníky trhu, pokud souvisela s poskytováním služeb, na něž se vztahovala kapitola II směrnice o univerzální službě, a státem, pokud souvisela s poskytováním povinných doplňkových služeb v souladu s § 20 tohoto zákona.

18 Tato pravidla byla v podstatě v totožném znění převzata do lov nr. 169 om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (zákon č. 169 o sítích a službách elektronických komunikací) ze dne 3. března 2011. Avšak po výzvě dopisem a odůvodněném stanovisku Evropské komise byl tento zákon změněn lov nr. 250 (zákon č. 250) ze dne 31. března 2012 a nyní stanoví možnost získat náhradu ztrát vykázaných po 1. dubnu 2012 v rámci bezpečnostních a námořních tísňových služeb, aniž je nutné odečíst zisky dosažené při poskytování dalších služeb, na něž se vztahuje povinnost univerzální služby dané společnosti.

19 Ministerstvo pro podnikání a růst přijalo dne 26. června 2008 bekendtgørelse nr. 701 om forsyningspligtigheder (vyhláška č. 701 o povinnosti univerzální služby), jejíž § 30 zní:

„Spolu se žádostí o financování ztráty podle § 20 zákona o hospodářské soutěži a spotřebitelích na telekomunikačním trhu (viz kodifikovaný zákon č. 780 ze dne 28. června 2007) musí poskytovatel univerzální služby předložit IT- og telestyrelsen [vnitrostátní orgán pro informační technologie a telekomunikace] [nyní Erhvervsstyrelsen, dánský orgán pro podnikání] informace týkající se jeho ztráty za ukončený finanční rok. [...]

Odstavec 2. Poskytovatel univerzální služby musí podat žádost o financování ztráty za předchozí finanční rok nejpozději do tří měsíců od uplynutí lhůty pro předložení výroční zprávy Erhvervs- og Selskabsstyrelsen [ředitelství pro průmyslové a obchodní podniky a společnosti]. [...]

Odstavec 3. Do šesti měsíců od obdržení informací od poskytovatele univerzální služby podle odstavce 1 oznámí [vnitrostátní orgán pro informační technologie a telekomunikace] výpočet, na základě kterého se stanoví, zda má poskytovatel univerzální služby nárok na náhradu ztráty.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

20 TDC, dříve pod obchodní firmou Tele Danmark A/S, byla až do své privatizace v roce 1997 společností, jejímž jediným akcionářem byl dánský stát. Tato společnost je v Dánsku hlavním provozovatelem v odvětví služeb elektronických komunikací.

21 Dánský stát tuto společnost ještě před její privatizací pověřil tím, aby v Dánsku a Grónsku bezplatně zajišťovala bezpečnostní a námořní tísňové služby umožňující lodím požádat o pomoc v nouzových situacích. Tento úkol jí byl ponechán i po její privatizaci. Společnost TDC je nadále hlavním provozovatelem telekomunikací v Dánsku a poskytuje v této zemi na dobrovolné bázi služby, na něž se vztahuje kapitola II směrnice o univerzální službě, včetně základní telefonie. Jako společnost určená k zajištění plnění povinností univerzální služby je povinna poskytovat bezpečnostní a námořní tísňové služby v Grónsku, kde neprovádí žádnou činnost nad rámec činnosti vyplývající z povinnosti univerzální služby. V praxi jsou bezpečnostní a námořní tísňové služby zajišťovány společností Tele Greenland A/S, kterou vlastní autonomní orgány Grónska, a společnost TDC pouze nese náklady spojené s poskytováním těchto služeb.

22 Podle dánské právní úpravy nemohla společnost TDC od státu získat náhradu nákladů spojených s poskytováním bezpečnostních a námořních tísňových služeb v Dánsku a Grónsku, jelikož v rámci poskytování služeb, na něž se vztahují povinnosti univerzální služby, a povinných doplňkových služeb dosáhla celkově zisku.

23 Společnost TDC opakovaně napadla na základě směrnice o univerzální službě dánskou právní úpravu, jak je vykládána dánskými orgány, která ji neumožňuje získat náhradu těchto nákladů. V roce 2008 se obrátila na Komisi se žádostí, aby zaujala stanovisko k otázce, zda je dánská právní úprava v souladu se směrnicí o univerzální službě. Po několikeré výměně stanovisek s dánskými orgány a společností TDC zaslala Komise Dánskému království dne 27. ledna 2011 výzvu dopisem a dne 29. září 2011 odůvodněné stanovisko.

- 24 Dánské království se proto rozhodlo změnit dotčenou dánskou právní úpravu, která nyní stanoví, že stát nahradí ztráty vykázané po 1. dubnu 2012 v rámci poskytování bezpečnostních a námořních tísňových služeb, aniž je nutné odečíst zisky dosažené při poskytování dalších služeb, na něž se vztahuje povinnost univerzální služby. Tato právní úprava se však nevztahuje na období před 1. dubnem 2012.
- 25 Dne 29. července 2011 požádala společnost TDC na základě unijního práva o náhradu nákladů souvisejících s poskytováním bezpečnostních a námořních tísňových služeb vynaložených za rok 2010. Dne 26. září 2011 tato společnost podala totožnou žádost za roky 2007 až 2009.
- 26 Souběžně s řízeními zahájenými před dánskými orgány, jež se týkala této náhrady, požádala společnost TDC ministerstvo pro podnikání a růst o prominutí zmeškání lhůty stanovené v § 30 odst. 2 vyhlášky č. 701 o povinnosti univerzální služby, podle něhož musí být žádost o náhradu podána nejpozději do tří měsíců od uplynutí lhůty pro předložení výroční zprávy příslušnému orgánu. Tato společnost tvrdila, že o tuto náhradu nepožádala včas, neboť neměla v té době podle dotčené dánské právní úpravy na náhradu nárok.
- 27 Dne 2. listopadu 2011 ministerstvo pro podnikání a růst informovalo společnost TDC, že tuto žádost o prominutí zmeškání lhůty zamítlo.
- 28 Dne 24. listopadu 2011 zamítl dánský úřad pro podnikání žádosti společnosti TDC o náhradu nákladů z důvodu zaprvé, že pohledávka za rok 2007 je promlčena a že lhůta, ve které taková žádost mohla být podána za roky 2008 a 2009, již uplynula, a zadruhé, že tehdy platná dánská právní úprava neumožňovala vyhovět žádosti o náhradu za rok 2010, aniž byly odečteny zisky ze služeb, na něž se vztahovaly povinnosti univerzální služby ve smyslu kapitoly II směrnice o univerzální službě.
- 29 Společnost TDC se proti těmto zamítavým rozhodnutím odvolala k odvolací komisi pro oblast telekomunikací, která rozhodnutím ze dne 17. září 2012 potvrdila dotčená rozhodnutí o žádostech o náhradu za roky 2007 až 2009. Stran žádosti o náhradu za rok 2007 tato komise konstatovala, že „nárok je promlčen, neboť tříletá promlčecí lhůta pro uplatnění nároků na náhradu společnosti TDC začala běžet ode dne, kdy tato společnost mohla stanovit konečnou částku svých nároků a podat žádost“. Pokud jde o žádosti o náhradu za roky 2008 a 2009, tato komise rovněž potvrdila rozhodnutí o zamítnutí přijaté dánským orgánem z důvodu, že tyto žádosti byly podány od uplynutí tříměsíční lhůty stanovené v § 30 odst. 2 vyhlášky č. 701 o povinnosti univerzální služby.
- 30 Co se týče žádosti o náhradu za rok 2010, rozhodla se odvolací komise pro oblast telekomunikací přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu směrnice o univerzální službě. V rozsudku ze dne 9. října 2014, TDC, C-222/13 (EU:C:2014:2265), Soudní dvůr nicméně konstatoval, že není příslušný k zodpovězení těchto otázek, neboť tento orgán není oprávněn obrátit se na Soudní dvůr na základě článku 267 SFEU.
- 31 Souběžně s řízením před odvolací komisí pro oblast telekomunikací podala společnost TDC dne 13. listopadu 2012 k Københavns Byret (městský soud v Kodani, Dánsko) žalobu na náhradu škody vzniklé v letech 2008 a 2009 v důsledku nesprávného provedení směrnice o univerzální službě do dánského práva. Věc byla následně předložena Østre Landsret (odvolací soud pro východní oblast).
- 32 Společnost TDC dále podala k Københavns Byret (městský soud v Kodani), žalobu na neplatnost rozhodnutí ministerstva pro podnikání a růst ze dne 2. listopadu 2011, kterým byla zamítnuta její žádost o prominutí zmeškání lhůty, a rozhodnutí odvolací komise pro oblast telekomunikací, jež se týkalo let 2007 až 2009. Tato věc byla také předložena Østre Landsret (odvolací soud pro východní oblast), jež si není jistý výkladem unijního práva.

33 Za těchto okolností se Østre Landsret (odvolací soud pro východní oblast) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Brání směrnice o univerzální službě a zejména její článek 32 tomu, aby členský stát stanovil pravidla, která podniku neumožňují uplatnit vůči členskému státu nárok na zvláštní náhradu čistých nákladů na poskytování povinné doplňkové služby, na níž se nevztahuje kapitola II této směrnice, jestliže zisk podniku z poskytování dalších služeb, na něž se vztahují jeho povinnosti univerzální služby ve smyslu kapitoly II směrnice, převyšuje ztráty vzniklé v souvislosti s poskytováním povinné doplňkové služby?
- 2) Brání směrnice o univerzální službě členskému státu v tom, aby stanovil pravidla, která podnikům umožňují uplatnit vůči členskému státu nárok na náhradu čistých nákladů na poskytování povinných doplňkových služeb, na něž se nevztahuje kapitola II této směrnice, pouze pokud čisté náklady představují nespravedlivou zátěž pro tento podnik?
- 3) V případě záporné odpovědi na druhou otázku, může členský stát rozhodnout, že poskytování povinných doplňkových služeb, na něž se nevztahuje kapitola II směrnice o univerzální službě, nepředstavuje nespravedlivou zátěž, jestliže podnik dosáhl celkového zisku z poskytování všech služeb, ohledně kterých má povinnost univerzální služby, včetně služeb, které by podnik poskytoval, i kdyby nebyl vázán povinnostmi univerzální služby?
- 4) Brání směrnice o univerzální službě členskému státu, aby zavedl pravidla, podle kterých se čisté náklady určeného podniku na poskytování univerzální služby podle kapitoly II této směrnice stanoví jako rozdíl všech příjmů a všech nákladů souvisejících s poskytováním dotčené služby, včetně příjmů a nákladů, jež by podniku vznikly, i kdyby nebyl poskytovatelem univerzální služby?
- 5) V případě, že se dotčená vnitrostátní pravidla (viz první až čtvrtá otázka) uplatní na povinné doplňkové služby, které mají být poskytovány nejen v Dánsku, ale i v Grónsku, jež je na základě přílohy II Smlouvy o FEU zámořskou zemí či územím, vztahují se odpovědi na první až čtvrtou otázku i na tu část povinnosti, která se vztahuje na Grónsko, když dánské orgány její poskytování ukládají podniku se sídlem v Dánsku, který v Grónsku neprovozuje jinou činnost?
- 6) Jaký význam pro odpovědi na prvních pět otázek má čl. 107 odst. 1 SFEU, čl. 108 odst. 3 SFEU a rozhodnutí [2012/21]?
- 7) Jaký význam pro odpovědi na prvních pět otázek má zásada co nejmenšího narušení trhu obsažená zejména v čl. 1 odst. 2, čl. 3 odst. 2 a v bodech 4, 18, 23 a 26 odůvodnění směrnice o univerzální službě, jakož i v části B její přílohy IV?
- 8) V případě, že ustanovení směrnice o univerzální službě brání vnitrostátním opatřením uvedeným v první, druhé a čtvrté otázce, mají tato ustanovení nebo omezení přímý účinek?
- 9) Jaké konkrétní okolnosti je třeba vzít v úvahu při posuzování toho, zda jsou vnitrostátní lhůta pro podávání žádostí, jak je popsána [v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce], a její uplatnění v souladu se zásadami loajální spolupráce, rovnocennosti a efektivity v unijním právu?“

K předběžným otázkám

K první, šesté a sedmé otázce

- 34 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být ustanovení směrnice o univerzální službě a zejména její článek 32 vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která podniku neumožňuje uplatnit vůči členskému státu nárok na náhradu čistých nákladů na poskytování povinné doplňkové služby, jestliže zisk podniku z poskytování dalších služeb, na něž se vztahují jeho povinnosti univerzální služby, převyšuje ztráty vzniklé v souvislosti s poskytováním této povinné doplňkové služby.
- 35 V této souvislosti se předkládající soud na základě šesté a sedmé otázky v podstatě táže na význam, jaký mají pro výklad tohoto ustanovení unijní pravidla v oblasti státní podpory vyplývající z čl. 107 odst. 1 a čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 36 Vzhledem k tomu, že unijní pravidla v oblasti státní podpory, na něž předkládající soud ve své šesté a sedmé otázce poukazuje, se vztahují na plnění závazků vyplývajících ze směrnice o univerzální službě, a zejména na mechanismy náhrad univerzální služby a povinných doplňkových služeb, je třeba tyto dvě otázky posoudit společně s první otázkou.
- 37 Je třeba především uvést, že směrnice o univerzální službě vymezuje dva soubory služeb, kterými mohou členské státy pověřit určené podniky, a to služby, na které se vztahují povinnosti univerzální služby uvedené v kapitole II této směrnice, a zvláštní služby uvedené v článku 32 této směrnice.
- 38 Stran služeb, na které se vztahují povinnosti univerzální služby, je třeba připomenout, že podle čl. 1 odst. 2 směrnice o univerzální službě je účelem této směrnice vymezení, jak stanoví čl. 2 písm. j) směrnice 2002/21, minimální soubor služeb určité kvality, který je přístupný všem koncovým uživatelům s přihlédnutím ke zvláštním vnitrostátním podmínkám za dostupnou cenu, aniž je narušena hospodářská soutěž. Tento minimální soubor univerzálních služeb je vymezen v kapitole II směrnice o univerzální službě.
- 39 Články 12 a 13, jakož i část A přílohy IV této směrnice obsahují pravidla upravující mechanismy pro výpočet čistých nákladů na povinnosti univerzální služby, na které se vztahuje kapitola II této směrnice, a financování těchto povinností.
- 40 Pokud jde o zvláštní služby, na které se povinnosti univerzální služby nevztahují, článek 32 směrnice o univerzální službě stanoví, že členské státy se mohou rozhodnout zavést na svém vlastním území veřejně přístupné povinné doplňkové služby, aniž by za těchto okolností mohl být předepsán mechanismus náhrad, na kterém by se podílely určité podniky.
- 41 Dále je třeba poznamenat, že na rozdíl od univerzální služby, na kterou se vztahuje kapitola II směrnice o univerzální službě, článek 32 této směrnice nestanoví mechanismus náhrad povinných doplňkových služeb a omezuje se na konstatování, že pro tyto služby nemůže být předepsán mechanismus financování, na kterém by se podílely určité podniky. Mechanismus financování upravený v čl. 13 odst. 1 písm. b) směrnice o univerzální službě umožňující takovou účast tedy nemůže být na takové služby rozšířen (viz rozsudek ze dne 11. června 2015, Base Company a Mobistar, C-1/14, EU:C:2015:378, bod 41).
- 42 Jak již bylo připomenuto v bodě 17 tohoto rozsudku, v projednávaném případě dánská právní úprava stanovila, že případnou ztrátu nese stát, pokud tato ztráta souvisí s poskytováním povinných doplňkových služeb, avšak taková ztráta se odečte od případného zisku z poskytování dalších služeb podnikem v rámci povinností univerzální služby.

- 43 Z článku 32 směrnice o univerzální službě nicméně vyplývá, že by podnik určený k poskytování povinné doplňkové služby neměl nést náklady spojené s poskytováním této služby. Toto ustanovení totiž stanoví, že za tímto účelem nelze využít mechanismus náhrad, na kterém by se podílely určité podniky.
- 44 Pokud jde o tento mechanismus náhrad, je třeba dodat, že z pravidel upravujících mechanismy pro výpočet čistých nákladů na povinnosti univerzální služby a financování těchto povinností, jež stanoví směrnice o univerzální službě, vyplývá, že činnosti, jež jsou součástí univerzální služby, a činnosti týkající se dalších typů služeb, mezi něž patří povinné doplňkové služby, je třeba vykazovat odděleně.
- 45 Body 21 a 25 odůvodnění směrnice o univerzální službě totiž mimo jiné stanoví, že mechanismus financování by měl zajistit, aby účastníci trhu přispívali pouze na financování povinností univerzální služby, a nikoli na jiné činnosti, které nejsou přímo spojeny s plněním povinností univerzální služby, a že členským státům není dovoleno ukládat účastníkům trhu finanční příspěvky související s opatřeními, která nejsou součástí povinností univerzální služby. Body 4 a 18 odůvodnění této směrnice dále v podstatě uvádějí, že členské státy by měly zajistit, aby určeným podnikům byly uhrazeny čisté náklady „vzniklé právě“ v souvislosti s poskytováním univerzální služby.
- 46 Podle článků 12 a 13 směrnice o univerzální službě je k určení výše náhrady, která případně náleží podniku určenému k poskytování univerzální služby, zapotřebí na prvním místě vypočítat čisté náklady na povinnost poskytování univerzální služby nesené podnikem určeným k jejímu poskytování a následně – pokud vnitrostátní regulační orgány zjistí, že podnik je zatížen nespravedlivou zátěží – tyto orgány rozhodnou o zavedení mechanismu náhrady zjištěných čistých nákladů takovému podniku za transparentních podmínek a z veřejných prostředků nebo o rozdělení čistých nákladů na povinnosti univerzální služby mezi podniky zajišťující sítě a poskytující služby elektronických komunikací (viz rozsudek ze dne 6. října 2015, T-Mobile Czech Republic a Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, bod 33).
- 47 Z toho vyplývá, že pro účely náhrady je třeba rozlišovat mezi čistými náklady na povinnosti univerzální služby a čistými náklady na povinné doplňkové služby, které nejsou zahrnuty v kapitole II této směrnice.
- 48 Mechanismy náhrad stanovené směrnicí o univerzální službě a týkající se univerzální služby na straně jedné a povinných doplňkových služeb na straně druhé jsou tudíž na sobě nezávislé a čisté náklady na každou z těchto služeb musí být proto vykazovány odděleně tak, aby bylo zaručeno, že příjmy dosažené v rámci univerzální služby neovlivní stanovení čistých nákladů povinné doplňkové služby a nebudou podmiňovat přiznání náhrady nákladů z titulu poskytování posledně uvedené služby.
- 49 Konečně je třeba zdůraznit, že požadavek odděleného účetnictví přispívá nejen k transparentnosti postupu financování povinností univerzální služby v souladu s bodem 19 odůvodnění směrnice o univerzální službě, ale umožňuje také zajistit, aby financování univerzální služby probíhalo z hlediska hospodářské soutěže neutrálně. Takový požadavek zaručuje v souladu s bodem 18 odůvodnění směrnice o univerzální službě rovněž to, aby při financování univerzální služby a povinných doplňkových služeb byla dodržována unijní pravidla pro státní podpory.
- 50 Poskytování povinné doplňkové služby totiž spadá, stejně jako univerzální služba, mezi služby obecného hospodářského zájmu ve smyslu čl. 106 odst. 2 SFEU.
- 51 Vyrovňovací platby přiznávané členskými státy za poskytnuté služby obecného hospodářského zájmu přitom podléhají pravidlům stanoveným unijním normotvůrcem v člancích 107 a 108 SFEU.
- 52 Avšak aby v konkrétním případě taková vyrovnávací platba nebyla kvalifikována jako státní podpora, musí být splněna řada podmínek (rozsudek ze dne 24. července 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, bod 88).

- 53 Zaprvé podnik, který je příjemcem takové vyrovnávací platby, musí být skutečně pověřen plněním povinností veřejné služby a tyto povinnosti musí být jasně vymezeny. Zadruhé parametry, na jejichž základě je vyrovnávací platba vypočítána, musejí být stanoveny předem, objektivním a transparentním způsobem, aby bylo zabráněno tomu, že vyrovnávací platba bude obnášet hospodářské zvýhodnění způsobilé zvýhodnit podnik-příjemce oproti konkurenčním podnikům. Zatřetí vyrovnávací platba nemůže přesáhnout to, co je nezbytné pro pokrytí všech nebo části nákladů vynaložených za účelem plnění povinností veřejné služby, při zohlednění odpovídajících příjmů a s ohledem na přiměřený zisk v souvislosti s plněním těchto povinností. Začtvrté uvedená vyrovnávací platba musí být určena na základě rozboru nákladů, které by průměrný podnik, řádně řízený a přiměřeně disponující nezbytnými prostředky k tomu, aby mohl plnit požadavky veřejné služby, vynaložil za účelem plnění těchto povinností, při zohlednění odpovídajících příjmů a s ohledem na přiměřený zisk v souvislosti s plněním těchto povinností (rozsudky ze dne 24. července 2003, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, body 89, 90, 92 a 93, jakož i ze dne 10. června 2010, *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, C-140/09, EU:C:2010:335, body 37 až 40).
- 54 Je třeba také poznamenat, že dodržování povinnosti vést oddělené účetnictví umožňuje zamezit tomu, aby byly příjmy podniku plynoucí z plnění jeho povinností univerzální služby zohledněny dvakrát, a to pro účely stanovení čistých nákladů na povinnost univerzální služby, a v důsledku toho i náhrady poskytované z tohoto titulu, na straně jedné a pro účely stanovení čistých nákladů na povinnou doplňkovou službu, a v důsledku toho i náhrady poskytované z tohoto titulu, na straně druhé. Taková praxe totiž vede k tomu, že podnik musí nést náklady na poskytování povinné doplňkové služby, a to v rozporu se samotným zněním článku 32 směrnice o univerzální službě.
- 55 Z toho vyplývá, že mechanismus náhrad povinných doplňkových služeb, který přihlíží ke všem příjmům, jež určený podnik dosáhne v rámci dalších služeb, na něž se vztahují jeho povinnosti univerzální služby, je v rozporu se směrnicí o univerzální službě.
- 56 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první, šestou a sedmou otázku odpovědět tak, že ustanovení směrnice o univerzální službě a zejména její článek 32 musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví mechanismus náhrad za poskytování povinných doplňkových služeb, jenž podniku neumožňuje uplatnit vůči členskému státu nárok na náhradu čistých nákladů na poskytování povinné doplňkové služby, jestliže zisk podniku z poskytování dalších služeb, na něž se vztahují jeho povinnosti univerzální služby, převyšuje ztráty vzniklé v souvislosti s poskytováním této povinné doplňkové služby.

Ke druhé otázce

- 57 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice o univerzální službě vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která podniku určenému k poskytování povinných doplňkových služeb umožňuje uplatnit vůči členskému státu nárok na náhradu čistých nákladů na poskytování těchto služeb, pouze pokud tyto náklady představují nespravedlivou zátěž pro tento podnik.
- 58 Jak již bylo připomenuto v bodě 46 výše, podmínku nespravedlivé zátěže pro výplatu náhrady ze strany členského státu upravují ustanovení směrnice o univerzální službě, jež se vztahují k povinnostem univerzální služby.
- 59 Článek 12 odst. 1 první pododstavec směrnice o univerzální službě totiž stanoví, že pokud se vnitrostátní regulační orgány domnívají, že poskytování univerzální služby podle článků 3 až 10 této směrnice může představovat pro podniky určené k poskytování univerzální služby nespravedlivou zátěž, vypočítají čisté náklady na její poskytování.

- 60 Avšak ustanovení směrnice o univerzální službě, jež se týkají mechanismů výpočtu čistých nákladů na povinnosti univerzální služby a financování těchto povinností, a zejména čl. 12 odst. 1 této směrnice, se nevztahují na poskytování povinných doplňkových služeb.
- 61 Kromě toho, jak bylo uvedeno v bodě 43 výše, z článku 32 směrnice o univerzální službě vyplývá, že by podnik určený k poskytování povinné doplňkové služby neměl nést náklady spojené s poskytováním této služby.
- 62 Vnitrostátní právní úprava, podle níž podnik určený k poskytování povinných doplňkových služeb má ze strany členského státu nárok na náhradu čistých nákladů na poskytování těchto služeb, pouze pokud tyto náklady představují pro tento podnik nespravedlivou zátěž, přitom nevylučuje, že dotyčný podnik musí sám nést všechny náklady na tyto služby nebo jejich část.
- 63 Podmínka pro vyplacení náhrady ze strany členského státu, aby čisté náklady na poskytování povinných doplňkových služeb představovaly pro určený podnik nespravedlivou zátěž, je tudíž v rozporu s článkem 32 směrnice o univerzální službě.
- 64 Navíc, jak uvádí Komise, kdyby bylo vyplacení náhrady za poskytování povinných doplňkových služeb podřízeno stejným požadavkům, jaké jsou stanoveny v kapitole II směrnice o univerzální službě, umožnilo by to členským státům jednostranně rozšířit oblast působnosti pravidel upravujících povinnost univerzální služby na povinné doplňkové služby, což by bylo v rozporu s cílem této směrnice stanoveným v jejím čl. 1 odst. 2, jež spočívá ve vymezení minimálního souboru služeb specifikované kvality, ke kterému mají přístup všichni koncoví uživatelé v Unii.
- 65 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že směrnice o univerzální službě musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která podniku určenému k poskytování povinných doplňkových služeb umožňuje uplatnit vůči členskému státu nárok na náhradu čistých nákladů na poskytování těchto služeb, pouze pokud tyto náklady představují nespravedlivou zátěž pro tento podnik.

Ke třetí otázce

- 66 Vzhledem k odpovědi na druhou otázku není důvodné odpovídat na třetí otázku.

Ke čtvrté otázce

- 67 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice o univerzální službě vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž se čisté náklady určeného podniku na poskytování univerzální služby stanoví jako rozdíl všech příjmů a všech nákladů souvisejících s poskytováním dotčené služby, včetně příjmů a nákladů, jež by podniku vznikly, i kdyby nebyl poskytovatelem univerzální služby.
- 68 V tomto ohledu je třeba připomenout, že vnitrostátní regulační orgány musejí určit a vypočítat čisté náklady na povinnost univerzální služby podle článku 12 a části A přílohy IV směrnice o univerzální službě.
- 69 Podle čl. 12 odst. 1 druhého pododstavce písm. a) a b) směrnice o univerzální službě musí vnitrostátní regulační orgány při výpočtu čistých nákladů na poskytování univerzální služby v souladu s přílohou IV částí A této směrnice zohlednit jakoukoli tržní výhodu, která vyplyne pro podnik určený k poskytování univerzální služby, nebo použít čisté náklady na poskytování univerzální služby, které byly zjištěny v rámci mechanismu určování podle čl. 8 odst. 2 této směrnice. Posledně uvedené

ustanovení stanoví, že metody určování zajistí, aby univerzální služba byla poskytována rentabilním způsobem, a mohou být využívány jako prostředek k určování čistých nákladů na povinnosti univerzální služby v souladu s článkem 12 uvedené směrnice.

- 70 Co se týče přílohy IV části A druhého pododstavce směrnice o univerzální službě, toto ustanovení uvádí, že se čisté náklady na povinnost univerzální služby mají vypočítat jako rozdíl mezi čistými náklady určeného podniku na provoz při dodržování povinnosti univerzální služby a na provoz bez povinnosti univerzální služby.
- 71 Ze všech těchto ustanovení vyplývá, že čisté náklady na poskytování univerzální služby odpovídají rozdílu mezi čistými náklady určeného podniku na provoz při dodržování povinnosti univerzální služby a na provoz bez povinnosti univerzální služby. Čisté náklady na poskytování univerzální služby se tedy nemohou stanovit jako rozdíl všech příjmů a všech nákladů souvisejících s uvedeným poskytováním.
- 72 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že směrnice o univerzální službě musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž se čisté náklady určeného podniku na poskytování univerzální služby stanoví jako rozdíl všech příjmů a všech nákladů souvisejících s poskytováním dotčené služby, včetně příjmů a nákladů, jež by podniku vznikly, i kdyby nebyl poskytovatelem univerzální služby.

K páté otázce

- 73 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda za takových okolností, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, má na výklad ustanovení směrnice o univerzální službě vliv skutečnost, že podnik pověřený poskytováním povinné doplňkové služby ve smyslu článku 32 této směrnice poskytuje tuto službu nejen na území Dánska, ale také na území Grónska.
- 74 Úvodem je třeba připomenout, že článek 52 SEU v prvním pododstavci stanoví, že Smlouvy se vztahují na členské státy a ve druhém pododstavci stanoví, že územní působnost těchto Smluv je vymezena v článku 355 SFEU.
- 75 Článek 355 bod 2 SFEU stanoví, že na ZZÚ uvedené v příloze II Smlouvy o FEU se vztahuje zvláštní systém přidružení, který je stanoven v části čtvrté této Smlouvy, a sice v člancích 198 až 203 SFEU, jehož podrobnosti a postupy stanoví v souladu s článkem 203 SFEU Rada Evropské unie.
- 76 Je třeba konstatovat, že Grónsko je v této příloze uvedeno, a tudíž se na něj podle článku 204 SFEU vztahují články 198 až 203 SFEU, nestanoví-li jinak zvláštní ustanovení pro Grónsko obsažená v Protokolu (č. 34) o zvláštní úpravě vztahující se na Grónsko připojeném ke Smlouvám.
- 77 Soudní dvůr v tomto ohledu již rozhodl, že důsledkem zvláštního systému přidružení mezi Unií a ZZÚ je, že obecná ustanovení Smlouvy o SEU, tedy ta, jež nejsou uvedena v části čtvrté uvedené Smlouvy, se bez výslovného odkazu na ZZÚ neuplatní (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 28. ledna 1999, van der Kooy, C-181/97, EU:C:1999:32, body 36 a 37, jakož i ze dne 5. června 2014, X a TBG, C-24/12 a C-27/12, EU:C:2014:1385, bod 45 a citovaná judikatura).
- 78 V projednávaném případě je třeba připomenout, že se první až čtvrtá otázka položená předkládajícím soudem týká výkladu ustanovení směrnice o univerzální službě, jejichž právním základem je článek 114 SFEU.
- 79 Přitom čtvrtá část Smlouvy o FEU ani rozhodnutí o přidružení zámoří přijaté na základě této části Smlouvy na článek 114 SFEU neodkazují.

- 80 Za těchto okolností je třeba konstatovat, že se ustanovení směrnice o univerzální službě na Grónsko nevztahují.
- 81 Vzhledem k tomu, že dánský stát určil společnost TDC jako poskytovatele bezpečnostních a námořních tísňových služeb, nemá skutečnost, že je tento podnik pověřen poskytováním uvedených služeb v Dánsku i Grónsku, tudíž vliv na výklad ustanovení směrnice o univerzální službě.
- 82 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na pátou otázku odpovědět tak, že za takových okolností, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, nemá skutečnost, že podnik pověřený poskytováním povinné doplňkové služby ve smyslu článku 32 této směrnice poskytuje tuto službu nejen na území Dánska, ale také na území Grónska, vliv na výklad ustanovení směrnice o univerzální službě.

K osmé otázce

- 83 Podstatou osmé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 32 směrnice o univerzální službě vykládán v tom smyslu, že má přímý účinek.
- 84 Z ustálené judikatury vyplývá, že ve všech případech, kdy se ustanovení směrnice z hlediska obsahu jeví jako bezpodmínečná a dostatečně přesná, jsou jednotlivci oprávněni dovolávat se jich před vnitrostátními soudy vůči členskému státu, jestliže směrnicí neprovedl do vnitrostátního práva včas nebo ji provedl nesprávně (rozsudky ze dne 24. ledna 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 33 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 6. října 2015, T-Mobile Czech Republic a Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, bod 52 a citovaná judikatura).
- 85 V tomto ohledu článek 32 směrnice o univerzální službě členskými státy zakazuje, aby všechny náklady spojené s poskytováním povinných doplňkových služeb nebo jejich část nesly podniky určitého odvětví, mezi něž patří určený podnik.
- 86 Znění tohoto ustanovení je dostatečně přesné a bezpodmínečné na to, aby mělo, pokud jde o zákaz, přímý účinek.
- 87 Na osmou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že článek 32 směrnice o univerzální službě musí být vykládán v tom smyslu, že má přímý účinek, když zakazuje členskými státy, aby podniky pověřené poskytováním povinné doplňkové služby nesly všechny náklady spojené s tímto poskytováním nebo jejich část.

K deváté otázce

- 88 Podstatou deváté otázky předkládajícího soudu je, zda musejí být zásady loajální spolupráce, rovnocennosti a efektivity vykládány v tom smyslu, že brání takové právní úpravě, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, podle níž musí podnik pověřený poskytováním univerzální služby podat žádosti o náhradu ztráty za předchozí finanční rok nejpozději do tří měsíců od uplynutí lhůty uložené tomuto podniku pro předložení výroční zprávy příslušnému vnitrostátnímu orgánu.
- 89 V tomto ohledu je třeba uvést, že taková lhůta představuje procesní podmínku pro podání žádosti, která má zajistit výkon práva, jež dotčené osobě vyplývá z unijního práva, a sice práva na náhradu za poskytování univerzální služby.
- 90 Při neexistenci pravidel unijního práva týkajících se procesních podmínek pro podání a posuzování žádosti o náhradu ztráty z výkonu univerzální služby použitelných v Dánsku přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu tohoto členského státu v souladu se zásadou loajální spolupráce nyní zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU upravit tyto podmínky za předpokladu, že uvedené podmínky nejsou na jedné straně méně příznivé než ty, jimiž se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a že na druhé

straně v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 27. června 2013, *Agrokonsulting*, C-93/12, EU:C:2013:432, bod 36, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 20. října 2016, *Danqua*, C-429/15, EU:C:2016:789, bod 29, jakož i citovaná judikatura).

- 91 Devátou otázku položenou předkládajícím soudem je tedy třeba posoudit z hlediska těchto dvou zásad.
- 92 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, je třeba připomenout, že dodržení této zásady vyžaduje shodné uplatňování vnitrostátní normy na řízení založená na unijním právu a řízení založená na vnitrostátním právu (rozsudek ze dne 20. října 2016, *Danqua*, C-429/15, EU:C:2016:789, bod 30 a citovaná judikatura).
- 93 Za účelem ověření, zda byla zásada rovnocennosti ve věci v původním řízení dodržena, je na vnitrostátním soudu, který je přímo seznámen s procesními podmínkami, aby přezkoumal, zda jsou tyto podmínky určené ve vnitrostátním právu k zajištění ochrany práv, jež jednotlivcům vyplývají z unijního práva, v souladu s touto zásadou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. září 2011, *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, bod 90 a citovaná judikatura).
- 94 Podle dánské vlády představuje lhůta stanovená v čl. § 30 odst. 2 vyhlášky č. 701 o povinnosti univerzální služby ve věci v původním řízení obecnou lhůtu stanovenou pro všechny poskytovatele univerzální služby, která se vztahuje bez rozdílu na nároky na náhradu vycházející z dánského nebo unijního práva. Společnost TDC naopak v podstatě tvrdí, že tato lhůta byla zavedena pouze pro podávání žádostí o náhradu ztráty z povinných doplňkových služeb.
- 95 Vzhledem k těmto protichůdným tvrzením přísluší předkládajícímu soudu ověřit, zda lhůta stanovená v § 30 odst. 2 vyhlášky č. 701 o povinnosti univerzální služby není méně příznivá než lhůta stanovená ve vnitrostátním právu pro obdobnou žádost.
- 96 Pokud jde o zásadu efektivity, v bodě 90 tohoto rozsudku bylo připomenuto, že taková vnitrostátní procesní norma, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, nesmí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem.
- 97 V tomto ohledu je třeba uvést, že Soudní dvůr již rozhodl, že každý případ, ve kterém vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být posuzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a k jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních orgánů. Z tohoto hlediska je zejména třeba zohlednit případně ochranu práva na obhajobu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 8. července 2010, *Bulicke*, C-246/09, EU:C:2010:418, bod 35 a citovaná judikatura; ze dne 8. září 2011, *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, bod 92, jakož i ze dne 20. října 2016, *Danqua*, C-429/15, EU:C:2016:789, bod 42 a citovaná judikatura).
- 98 Podle ustálené judikatury platí, že stanovení promlčecích lhůt vyhovuje v zásadě požadavku efektivity, neboť představuje uplatnění základní zásady právní jistoty, která chrání jak dotčenou osobu, tak dotčnou administrativu. Povaha těchto lhůt totiž není taková, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem. Členským státům nicméně přísluší určit u vnitrostátních právních předpisů, které spadají do rozsahu působnosti unijního práva, lhůty odpovídající zejména významu rozhodnutí, která mají být přijata, pro zúčastněné osoby, složitosti řízení a právním předpisům, které mají být použity, počtu osob, které mohou být dotčeny, a dalším veřejným nebo soukromým zájmům, které je třeba zohlednit. S touto výhradou mohou členské státy stanovit více či méně dlouhé lhůty (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. dubna 2010, *Barth*, C-542/08, EU:C:2010:193, bod 28 a citovaná judikatura; ze dne 8. července 2010, *Bulicke*, C-246/09, EU:C:2010:418, bod 36 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 20. října 2016, *Danqua*, C-429/15, EU:C:2016:789, bod 44 a citovaná judikatura).

- 99 V tomto ohledu se vnitrostátní pravidlo, podle kterého musí podnik podat žádost o náhradu ztráty za předchozí finanční rok nejpozději do tří měsíců od uplynutí lhůty uložené tomuto podniku pro předložení výroční zprávy příslušnému vnitrostátnímu orgánu, na první pohled nejví být v rozporu se zásadou efektivity.
- 100 Společnost TDC je však přesvědčena o tom, že je situace ve věci v původním řízení srovnatelná s věcí, ve které byl vydán rozsudek ze dne 25. července 1991, Emmott (C-208/90, EU:C:1991:333), neboť dánské právo a jeho výklad dánskými orgány jí nenabízí žádnou možnost získat náhradu za ztrátu z bezpečnostních a námořních tísňových služeb. Zdůrazňuje, že ke dni přijetí vyhlášky č. 701 o povinnosti univerzální služby upravující tříměsíční lhůtu pro podání žádosti o náhradu si tyto orgány byly vědomy nesprávného provedení směrnice o univerzální službě do dánského práva.
- 101 Dánská vláda naproti tomu tvrdí, že pro společnost TDC nebylo nemožné ani příliš obtížné podat žádost o náhradu, a dovolávat se v této souvislosti toho, že žádost vychází přímo z ustanovení směrnice o univerzální službě. Podle jejího názoru to potvrzuje skutečnost, že společnost TDC podala žádost o náhradu za rok 2010 ve stanovené lhůtě a uplatnila svůj nárok na náhradu před vnitrostátními soudy. Tato vláda se proto domnívá, že okolnosti ve věci v původním řízení nejsou srovnatelné s okolnostmi věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 25. července 1991, Emmott (C-208/90, EU:C:1991:333).
- 102 V tomto ohledu je nutné uvést, že je pravda, že Soudní dvůr rozhodl, že členský stát, který nesplnil svoji povinnost, nemůže až do doby řádného provedení směrnice namítat, že žaloba, kterou vůči němu podal jednotlivec za účelem ochrany práv, která jsou mu přiznána touto směrnicí, byla podána opožděně, jelikož lhůta k podání žaloby podle vnitrostátního práva může začít běžet teprve od tohoto okamžiku (viz rozsudek ze dne 25. července 1991, Emmott, C-208/90, EU:C:1991:333, bod 23).
- 103 Nicméně podle ustálené judikatury Soudního dvora, následující po rozsudku ze dne 25. července 1991, Emmott (C-208/90, EU:C:1991:333), Soudní dvůr připustil, že členský stát, který nesplnil svoji povinnost, může v případě žalob namítat promlčení, přestože v době podání žalob ještě řádně neprovedl předmětnou směrnicí tím, že rozhodl, že řešení přijaté v rozsudku ze dne 25. července 1991, Emmott (C-208/90, EU:C:1991:333), bylo odůvodněno s ohledem na zvláštní okolnosti věci, ve které byl vydán tento rozsudek, kdy žalobkyně v původním řízení uplynutím lhůty k podání žaloby ztratila jakoukoli možnost uplatnit své právo opírající se o směrnici (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. května 2011, Iaia a další, C-452/09, EU:C:2011:323, bod 19, jakož i ze dne 8. září 2011, Q-Beef a Bosschaert, C-89/10 a C-96/10, EU:C:2011:555, bod 50 a citovaná judikatura).
- 104 V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že unijní právo brání tomu, aby vnitrostátní orgán namítal uplynutí přiměřené promlčecí lhůty, pouze tehdy, pokud jednání vnitrostátních orgánů spolu s existencí promlčecí lhůty vede k tomu, že dotýčný ztratí jakoukoli možnost uplatnit svá práva před vnitrostátními soudy (rozsudek ze dne 8. září 2011, Q-Beef a Bosschaert, C-89/10 a C-96/10, EU:C:2011:555, bod 51, jakož i citovaná judikatura).
- 105 V projednávané věci z důkazů předložených Soudnímu dvoru nevyplývá, že nedodržení tříměsíční lhůty stanovené v § 30 odst. 2 vyhlášky č. 701 o povinnosti univerzální služby připravilo společnost TDC o možnost uplatnit právo na náhradu nákladů spojených s poskytováním bezpečnostních a námořních tísňových služeb u příslušných dánských orgánů, včetně vnitrostátních soudů, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 106 Při absenci zvláštních okolností, na které by byl Soudní dvůr upozorněn, se toto ustanovení vyhlášky č. 701 o povinnosti univerzální služby nejví tak, že by v praxi znemožňovalo nebo nadměrně ztěžovalo výkon práv přiznaných unijním právem.

107 S ohledem na výše uvedené je třeba na devátou otázku odpovědět tak, že zásady loajální spolupráce, rovnocennosti a efektivity musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, podle níž musí podnik pověřený poskytováním univerzální služby podat žádosti o náhradu ztráty za předchozí finanční rok nejpozději do tří měsíců od uplynutí lhůty uložené tomuto podniku pro předložení výroční zprávy příslušnému vnitrostátnímu orgánu, pokud lhůta pro podání žádosti není méně příznivá než lhůta stanovená ve vnitrostátním právu pro obdobnou žádost a pokud v praxi nemůže znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných podnikům směrnicí o univerzální službě, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

K nákladům řízení

108 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě) a zejména její článek 32 musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví mechanismus náhrad za poskytování povinných doplňkových služeb, jenž podniku neumožňuje uplatnit vůči členskému státu nárok na náhradu čistých nákladů na poskytování povinné doplňkové služby, jestliže zisk podniku z poskytování dalších služeb, na něž se vztahují jeho povinnosti univerzální služby, převyšuje ztráty vzniklé v souvislosti s poskytováním této povinné doplňkové služby.**
- 2) **Směrnice 2002/22 musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která podniku určenému k poskytování povinných doplňkových služeb umožňuje uplatnit vůči členskému státu nárok na náhradu čistých nákladů na poskytování těchto služeb, pouze pokud tyto náklady představují nespravedlivou zátěž pro tento podnik.**
- 3) **Směrnice 2002/22 musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž se čisté náklady určeného podniku na poskytování univerzální služby stanoví jako rozdíl všech příjmů a všech nákladů souvisejících s poskytováním dotčené služby, včetně příjmů a nákladů, jež by podniku vznikly, i kdyby nebyl poskytovatelem univerzální služby.**
- 4) **Za takových okolností, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, nemá skutečnost, že podnik pověřený poskytováním povinné doplňkové služby ve smyslu článku 32 směrnice 2002/22 poskytuje tuto službu nejen na území Dánska, ale také na území Grónska, vliv na výklad ustanovení směrnice o univerzální službě.**
- 5) **Článek 32 směrnice 2002/22 musí být vykládán v tom smyslu, že má přímý účinek, když zakazuje členským státům, aby podniky pověřené poskytováním povinné doplňkové služby nesly všechny náklady spojené s tímto poskytováním nebo jejich část.**
- 6) **Zásady loajální spolupráce, rovnocennosti a efektivity musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, podle níž musí podnik pověřený poskytováním univerzální služby podat žádosti o náhradu ztráty za předchozí finanční rok nejpozději do tří měsíců od uplynutí lhůty uložené tomuto podniku pro předložení výroční zprávy příslušnému vnitrostátnímu orgánu, pokud lhůta pro podání**

žádosti není méně příznivá než lhůta stanovená ve vnitrostátním právu pro obdobnou žádost a pokud v praxi nemůže znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných podnikům směrnicí 2002/22, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

Podpisy